

93-079

Beleidsplan beeldende kunst 1993 - 1996

Boekmansichting - Bibliotheek
Herengracht 415
1017 BP Amsterdam
Tel. 6243739

Gedeputeerde staten
van Overijssel

oktober 1992

Boekmanstichting - Bibliotheek

Herengracht 415 - 1017 BP Amsterdam
telefoon ~~24 37 36~~ / ~~24 37 37~~ / ~~24 37 38~~ / 24 37 39

De uitleentermijn bedraagt een maand. Mits tijdig
aangevraagd is verlenging met een maand moge-
lijk, tenzij de publikatie inmiddels is besproken.

De uitleentermijn is verstreken op:

---

25 NOV. 1993

23 JULI 1999

Woord vooraf	3
Samenvatting beleidsvoornemens	4
I. De overheid en beeldende kunst	6
I.1 Taakverdeling overheden tot nu toe	6
I.2 Actuele situatie	6
I.3 Nieuwe voorwaarden	7
I.4 IPO/VNG convenant	7
II. Overijssels beeldende kunstbeleid vanaf 1984	9
II.1 Overijssel en beeldende kunst	9
II.2. Subsidies voor aankopen en opdrachten door derden	9
II.3 Subsidie voor kunsttuleencentra in de verwervingskosten	10
II.4 Jonge kunstenaars	11
II.5 Aankopen provinciale kunstcollectie	11
II.6 Incidentele activiteiten beeldende kunst	12
II.7 Presentatie en promotie van beeldende kunst uit Overijssel	13
II.8 Stimulering en ondersteuning van de produktie van beeldende kunst	13
II.9 Bijdrage aan de vijf grootste Overijsselse gemeenten	14
II.10 Autonoom beleid vanaf 1984	14
II.11 Provinciale adviescommissie beeldende kunst	15
III. Heroriëntatie provinciaal beleid	16
III.1 Noodzaak nieuwe keuzes	16
III.2 Positie provincie	16
III.3 Uitgangspunten van beleid	17
IV. Besteding rijksbijdrage in de periode 1993 - 1996	18
IV.1 Keuzes	18
IV.2 Stimulering en ondersteuning gemeentelijk beeldende kunstbeleid in de vijf grootste gemeenten	19
IV.3 Stimulering en ondersteuning gemeentelijk beeldende kunstbeleid in de overige 40 gemeenten	20
IV.4 Projektsubsidies ten behoeve van activiteiten met een bovenlokaal karakter	22
IV.5 Subsidie stichting samenwerkende Overijsselse kunsttuleencentra in de kosten van verwerving	22
IV.6 Provinciale aankopen en opdrachten op het terrein van de beeldende kunst	24
IV.7 Uitvoering werkzaamheden	24
IV.8 Provinciale adviescommissie beeldende kunst/ artistieke toetsing	25
V. Recapitulatie / financieel overzicht	26
V.1 Overzicht bestedingscategorieën en streefbedragen	26
V.2 Financiering	26
Bijlage: overzicht ingekomen inspraakreacties + commentaar	

WOORD VOORAF

Sedert 1984 wordt door de minister van welzijn, volksgezondheid en cultuur op grond van de tijdelijke rijksbijdrageregeling provinciale bevordering beeldende kunst een jaarlijks te besteden bedrag beschikbaar gesteld aan de provincies en aan de vier grote steden Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht. Bij de besluitvorming terzake heeft de minister overwogen dat het gewenst is te bevorderen dat een adequate spreiding over het land van het aanbod en de produktie van werken van beeldende kunst tot stand komt en daarmee de mogelijkheid wordt vergroot dat kunstenaars zelfstandig in hun bestaan kunnen voorzien. In 1984 werd een bedrag van 7 miljoen hiervoor beschikbaar gesteld om via de lagere overheden een betere spreiding, een betere participatie en een marktverruiming te krijgen met betrekking tot het opdrachten- en aankoopbeleid. Voor 1992 is de omvang van de decentrale geldstroom vastgesteld op 20 miljoen.

Voor de besteding van genoemde rijksbijdrage - voor Overijssel oplopend van f. 508.000,-- in 1984 tot f. 1.573.000,-- in 1992 - hebben provinciale staten in oktober 1984, maart 1987 en februari 1988 de uitgangspunten en de bestedingscategorieën vastgesteld. Een voorstel voor de besteding van de in de periode 1993/1996 te ontvangen rijksbijdrage treft u in dit beleidsplan beeldende kunst aan. Wij zijn er van uitgegaan dat wij in genoemde periode een jaarlijkse rijksbijdrage van f. 1.570.000,-- zullen ontvangen.

Het beleidsplan beeldende kunst 1993/1996 is afgestemd op de kunstenplanperiode 1993/1996 zoals die door het ministerie van welzijn, volksgezondheid en cultuur wordt gehanteerd. Tevens is aansluiting gezocht bij hetgeen is aangegeven in de notitie hoofdlijnen provinciaal kunst- en cultuurbeleid in de jaren negentig (1989). Dit plan is het onderwerp van overleg geweest met de direct betrokkenen te weten de Overijsselse gemeenten, het overleg van Overijsselse Kunstenaarsverenigingen, de stichting Culturele Raad Overijssel en het Voorzieningsfonds voor kunstenaars.

Het beleidsplan is als volgt opgebouwd. In het eerste hoofdstuk worden de relevante beleidsontwikkelingen op beeldende kunst gebied geschetst. In hoofdstuk II wordt het provinciale beleid zoals dat sedert 1984 door de provincie Overijssel is gevoerd geschetst en voorzien van enige evaluatieve opmerkingen. Beide eerste hoofdstukken vormen vervolgens de basis voor de herijking van de beleidsuitgangspunten voor de planperiode 1993/1996 en de hieruit voortvloeiende beleidsvoornemens (hoofdstukken III en IV). In het laatste hoofdstuk (V) wordt het financiële kader beschreven waarbinnen de voornemens gerealiseerd dienen te worden. In dit beleidsplan zal tevens ingegaan worden op de besteding van (een deel van) de autonome middelen op het terrein van de beeldende kunst. Dit omdat (een deel van) deze bestedingen in relatie gezien moet worden met de besteding van de rijksbijdrage bevordering beeldende kunst.

Een overzicht van de ingekomen inspraakreacties op de concept versie van dit plan en ons standpunt daarover is als bijlage opgenomen. Daar waar de inspraakreacties geleid hebben tot inhoudelijke bijstelling ten opzichte van het concept-plan is dit met een verticale streep in de marge aangegeven.

SAMENVATTING BELEIDSVOORNEMENS

In het beleidsplan beeldende kunst 1993/1996 wordt aangegeven hoe wij de bijdragen die wij de komende jaren in het kader van de rijksbijdrageregeling bevordering beeldende kunst ontvangen denken te besteden.

In het plan wordt tevens ingegaan op een aantal zogeheten autonome provinciale investeringen op het terrein van de beeldende kunst. Voor de uitvoering van het beleidsplan zijn geen aanvullende provinciale middelen noodzakelijk. Uitgegaan wordt van een jaarlijkse rijksbijdrage van f. 1.570.000,--.

Op basis van een evaluatieve schets van het sedert 1984 gevoerde beeldende kunstbeleid alsmede op grond van de nieuwe door het rijk geformuleerde voorwaarden komen wij in de nota tot het onderstaande bestedingsvoorstel:

Bestedingscategorie:	Streefbedragen:	
	1993 f.	1994/1996 f.
1. Stimulering en ondersteuning gemeentelijk beeldende kunstbeleid in Enschede, Zwolle, Hengelo, Deventer en Almelo	705.000	705.000
2. Stimulering en ondersteuning gemeentelijk beeldende kunstbeleid in de overige 40 gemeenten	275.000	300.000
3. Projektsubsidies t.b.v. bovenlokale activiteiten	75.000	100.000
4. Subsidie stichting samenwerkende Overijsselse kunstuitleencentra:		
a. kosten van het verwerven van beeldende kunst	375.000	300.000
b. bijdrage in de exploitatiekosten	184.000	184.000
5. Provinciale aankopen en opdrachten;		
uit autonome middelen;	97.000	97.000
ten laste van de rijksbijdrage;	72.000	97.000
	169.000	194.000
5. Kosten uitvoering	68.000	68.000
TOTAAL	1.851.000	1.851.000

Uit bovenstaand overzicht blijkt dat wij de Overijsselse gemeenten direct en intensief willen betrekken bij het beeldende kunstbeleid. Aan de gemeenten Enschede, Zwolle, Hengelo, Deventer en Almelo zal, uitvoering gevende aan de gemaakte landelijke afspraken, op basis van een in te dienen beleidsplan een directe bijdrage beschikbaar worden gesteld. In verband met een adequate ondersteuning van grootschalige activiteiten binnen de Overijsselse gemeenten hebben wij ons voorgenomen een regeling bovenlokale projecten in het leven te roepen. Daarnaast willen wij het beeldende kunstbeleid in de overige gemeenten door middel van subsidies ondersteunen en stimuleren. Terzake achten wij het ondermeer gewenst dat de in deze

gemeenten woonachtige kunstenaars worden ondersteund in de uitoefening van hun professie.

Wij zijn voornemens om op korte termijn onderzoek te verrichten naar de mogelijkheden tot samenwerking en/of organisatorische integratie van de kunstuitleencentra in Deventer, Zwolle, Hengelo, Almelo, Hardenberg en Enschede die leiden tot verbetering van de efficiency alsmede tot verbetering van de kwaliteit van deze in Overijssel gevestigde uitleencentra. In verband met dit onderzoek gaan wij er vanuit de voorgenomen bezuinigingen op de verwervingskosten eerst in 1994 te kunnen effectueren. Wij gaan er tevens vanuit dat wij provinciale staten naar aanleiding van het onderzoek in het voorjaar van 1993 een nieuw voorstel met betrekking tot de kunstuitleencentra te kunnen doen.

Tenslotte wordt in het plan voorgesteld om het provinciale aankoop- en opdrachtenbeleid in een meer museale context te plaatsen. Wij zullen ons bij het doen van aankopen en het verlenen van opdrachten laten adviseren door de aankoopcommissie van het museumkasteel Het Nijenhuis te Wijhe.

I. DE OVERHEID EN BEELDENE KUNST

I.1 Taakverdeling overheden tot nu toe

Van oudsher is het overheidsbestuur in Nederland sterk betrokken geweest bij de beeldende kunst. Werden in het verleden overheidsopdrachten verleend voor het schilderen van statieportretten en historische taferelen, tegenwoordig worden beeldende kunstenaars ingeschakeld bij het vormgeven van de omgeving. Het voeren van een beeldende kunstbeleid is door de jaren heen geen exclusieve verantwoordelijkheid van een afzonderlijke overheid gebleken. Rijk, provincies en gemeenten voerden veelal onder eigen verantwoordelijkheid elk een beeldende kunstbeleid met uiteenlopende accenten. Tot voor enkele jaren voerde het rijk naast het specifieke kunstbeleid onder verantwoordelijkheid van de minister van welzijn, volksgezondheid en cultuur ook een sociaal beleid dat gestalte kreeg via de Beeldende Kunstenaars Regeling (BKR) als complementaire arbeidsregeling voor professionele beeldende kunstenaars. Met de beëindiging van de BKR in 1987 is het accent van het rijksbeleid steeds meer komen te liggen op het instandhouden en stimuleren van een gedifferentieerd kunstaanbod van een goed artistiek niveau. De provinciale overheid heeft door de jaren een groot belang toegekend aan een stimuleringsbeleid ten aanzien van de spreidings- en publieksfunctie van beeldende kunst. De laatste jaren kwam dit het meest tot uitdrukking door middel van het ondersteunen van kunstuitlenen, het bijdragen in de kosten van manifestaties en projecten op het terrein van de beeldende kunst alsmede door middel van het stimuleren van het aankopen van kunstwerken. Op gemeentelijk niveau liggen van oudsher de meest directe contacten met beeldende kunstenaars. In met name de grotere gemeenten wordt enerzijds een aankoop- en opdrachtenbeleid gevoerd via de bekende 1% regelingen, anderzijds worden aan kunstenaars in de voorwaarden-scheppende sfeer faciliteiten geboden als ateliervoorzieningen, werkplaatsen en expositieruimten.

I.2 Actuele situatie

Van belang voor de actuele gedachtenbepaling omtrent het beleid voor de kunstenplanperiode 1993/1996 is primair de "beleidsbrief beeldende kunstbeleid" zoals die in 1990 is uitgebracht door de minister van welzijn, volksgezondheid en cultuur. In deze brief worden de contouren geschetst van het in de jaren negentig te voeren beeldende kunstbeleid. Het in april van dit jaar door dezelfde minister gepresenteerde Kunstenplan 1993/1996 kan voor wat het beeldende kunstbeleid betreft worden aangemerkt als een vervolg op de beleidsbrief. Uit beide hierboven beschreven beleidsstukken blijkt dat de minister kiest voor een complementair beleid van rijk, provincies en gemeenten. Zij streeft naar een doelmatige taakverdeling tussen verschillende overheden. Het rijk is er voor het algemeen beleid dat tegelijk gericht is op produktie, spreiding en afname van beeldende kunst met een accent op individuele subsidies en beroepskostenvergoedingen voor kunstenaars. De lagere overheden dienen zich in de visie van de minister te beperken tot het doen van aankopen en het verlenen van opdrachten enerzijds en de ondersteuning van regionale instellingen en manifestaties anderzijds. Met andere woorden: het aanbodbeleid is een rijkszaak, het afnamebeleid komt voor rekening van provincies en gemeenten. De minister spreekt zich in de beleidsbrief niet uit over een taakverdeling tussen provincies en gemeenten. Over deze taakverdeling dienden de lagere overheden het onder-

ling eens te worden. Eind 1990 werd hiertoe door het IPO en de VNG een convenant beeldende kunst gesloten.

Medio februari van het vorig jaar besloot de Tweede Kamer instemming te betuigen met de beleidsbrief van de minister. Hiermee werd goedkeuring gegeven aan het genoemde convenant tussen het IPO en de VNG

I.3 Nieuwe voorwaarden

Gevolgen van de geschetste besluitvorming zijn dat het centrale IPO/VNG convenant per 1/1/1993 daadwerkelijk van kracht wordt en dat de rijksbijdrage aan de provincies, overeenkomstig de kunstenplansystematiek, voor een periode van vier jaar zal worden toegekend op basis van ingediende beleidsplannen. De voorwaarden waaronder de rijksbijdrage wordt toegekend zijn d.d. 25 oktober 1991 vastgelegd in een algemene maatregel van bestuur. De belangrijkste voorwaarden luiden als volgt:

a. de bijdrage mag niet worden besteed ter bekostiging van tegemoetkomingen in beroepskosten van beeldende kunstenaars, voor welke kosten de mogelijkheid van een vergoeding bestaat bij het fonds voor beeldende kunsten, bouwkunst en vormgeving te Amsterdam, tenzij de tegemoetkoming wordt verleend in de uitvoeringskosten van een bepaald project;

b. de provincies en de gemeenten dienen zich bij de bekostiging van voorzieningen die ten doel hebben de mogelijkheden voor produktie, spreiding en afname van werken van beeldende kunst en vormgeving te bevorderen, uitsluitend te laten leiden door een beoordeling van artistieke kwaliteit, waartoe zij zich laat adviseren door onafhankelijke deskundigen;

Teneinde eventuele onduidelijkheden weg te nemen heeft de minister bij brief van 27 mei 1992 aangegeven wat onder het begrip beroepskostenvergoeding verstaan dient te worden. Een beroepskostenvergoeding is in haar optiek een tijdelijke bijdrage aan het inkomen van een beeldende kunstenaar in een bepaalde periode ter bestrijding van de kosten welke in verband met de beroepsuitoefening moeten worden gemaakt.

I.4 Het IPO/VNG convenant

De minister heeft zich in zowel de beleidsbrief als in het Kunstenplan 1993/1996 niet uitgesproken over een taakverdeling tussen de provincies en de (middelgrote) gemeenten. Over deze taakverdeling dienden de provincies en de gemeenten het onderling eens te worden. Op 13 december 1990 is daartoe, een convenant tussen de VNG en het IPO betreffende de decentralisatie van de rijksbijdrage bevordering beeldende kunst afgesloten waarin wordt geregeld dat de provincies gedurende de planperiode 1993/1996 aan 41 grote en middelgrote gemeenten rechtstreeks middelen beschikbaar stellen voor het voeren van een zelfstandig beeldende kunstbeleid. Voor Overijssel geldt het convenant voor de gemeenten Enschede, Zwolle, Hengelo, Deventer en Almelo. Deze gemeenten ontvangen op basis van het IPO/VNG convenant gedurende de periode 1993/1996 jaarlijks een bijdrage gebaseerd op een bedrag van f. 1,- per inwoner. Bepaald is tevens dat de provincie met de convenantgemeenten in overleg treden ten einde voor de periode 1993/1996 overeen te komen of, en zo ja welk bedrag, de provincie jaarlijks aan de betreffende gemeenten additioneel toekent en onder welke voorwaarden deze toekenning geschiedt. Bepaald is dat dit laatste bedrag per provincie tenminste f. 0,57 vermenigvuldigd met het totaal aantal inwoners van de

convenantgemeenten bedraagt. De hierboven beschreven verdeling van additionele middelen geschiedt volgens het convenant op basis van de volgende criteria;

1. het aantal beeldende kunstenaars;
2. aanwezige infrastructuur op het terrein van de beeldende kunst;
3. aantal activiteiten op het terrein van de beeldende kunst.

In het IPO/VNG convenant is verder een aantal evaluatiemomenten vastgesteld. In 1993 zullen de afspraken tussen provincies en gemeenten worden geëvalueerd terwijl in 1995 het beleid onderwerp van een evaluatie zal zijn. Medio 1996 zal tenslotte gesproken worden over de voor de periode 1997 tot en met 2000 te maken afspraken. Dit laatste in overleg met de minister van welzijn, volksgezondheid en cultuur.

II. OVERIJSSELS BEELDENDE KUNSTBELEID VANAF 1984

II.1 Overijssel en beeldende kunst

Vanzelfsprekend betekende de invoering van de Tijdelijke rijksbijdrageregeling bevordering beeldende kunst, eind 1984, een forse impuls voor het provinciale beeldende kunst beleid. In tegenstelling tot veel andere provincies vormde de beeldende kunst voor Overijssel geen nieuw beleidsterrein. Een overzicht van de belangrijkste activiteiten zoals die in Overijssel los van de rijksbijdrage zijn en ook nog worden ontplooid is onder II.10 opgenomen. Voor de wijze waarop wij de verkregen rijksbijdragen in de periode 1984/1991 hebben besteed verwijzen wij u naar de jaarverslagen zoals door ons terzake zijn uitgebracht. Aan het verslag inzake de besteding van de bijdrage in de periode 1990/1991 wordt momenteel de laatste hand gelegd. De relevante gegevens zijn echter reeds beschikbaar.

Provinciale staten hebben in 1984, 1987 en 1988 de bestedingscategorieën vastgesteld waarbinnen voor de verkregen rijksmiddelen een besteding gevonden diende te worden. In deze paragraaf worden niet alleen deze bestedingsopties nader beschreven maar wordt tevens de uitvoering van de diverse regelingen op hoofdpunten getoetst aan de geformuleerde uitgangspunten met betrekking tot de inkomensvormende aspecten, de artistieke kwaliteit en de spreiding van de middelen. Het gaat terzake om een schets. Voor gedetailleerde informatie verwijzen wij u naar de genoemde jaarverslagen bevordering beeldende kunst.

II.2. Subsidies voor aankopen en opdrachten door derden

Beschrijving

Het betreft hier aanvragen van derden (gemeenten en andere overheidsinstellingen, bedrijven, ziekenhuizen, bejaardencentra etc.) in de kosten van de aanschaf van een kunstwerk. Het kan daarbij gaan om de aankoop van een bestaand werk of om het verlenen van een opdracht aan een beeldende kunstenaar. Het subsidiepercentage bedroeg door de jaren heen steeds circa 50% van de kosten van verwerving. Subsidies werden slechts verstrekt op basis van een positief advies van de provinciale adviescommissie beeldende kunst inzake het artistiek niveau van het werk.

Beoordeling

Uit de jaarverslagen bevordering beeldende blijkt dat de subsidieregeling aankopen en opdrachten door derden in een behoefte heeft voorzien. Honderden overheidsinstellingen, bedrijven, alsmede instellingen als ziekenhuizen en bejaardencentra deden in de afgelopen jaren een beroep op de regeling. De regeling heeft onmiskenbaar de markt voor beeldende kunst vergroot en had daardoor een positieve invloed op het inkomen van beeldende kunstenaars temeer daar de regeling ook investeringen van derden uitlokte. Met geld werd geld gemaakt. Ook droeg de regeling bij tot vergroting van de mogelijkheden voor de inwoners van Overijssel om kennis te nemen van uitingen van beeldende kunst. De laatste jaren constateren wij echter een zekere verzadiging. Het aantal aanvragen loopt terug en bovendien zijn het vaak dezelfde - in kunst geïnteresseerde gemeenten, instellingen en bedrijven die een verzoek om een subsidie indienen hetgeen niet bijdraagt aan de

realisatie van de spreidingsdoelstelling. Voor wat betreft de artistieke beoordeling hebben wij ons steeds laten leiden door het advies van de provinciale adviescommissie beeldende kunst. Een ander uitvoeringsprobleem heeft te maken met het uitgangspunt van openbaarheid. Op grond van de statenbesluiten bevordering beeldende kunst diende de met subsidie verworven werken bestemd te zijn voor openbaar toegankelijke gebouwen. In hoeverre aan deze voorwaarde is voldaan valt moeilijk te controleren. Doordat de aanvragers vrij waren in de keuze van de kunstenaar konden wij niet ten alle tijde de gewenste bijzondere aandacht aan de Overijsselse beeldende kunstenaars besteden.

II.3 Subsidie voor de kunstuitleencentra in de verwervingskosten

Beschrijving

De stichting samenwerkende Overijsselse kunstuitleencentra (SSOK), waaronder de uitlenen in Enschede, Zwolle, Deventer, Almelo, Hengelo en Hardenberg ressorteren, ontvangt sedert 1975 een subsidie van de provincie in de personeelskosten. Deze geldstroom is gebaseerd op een door provinciale staten in 1975 vastgestelde subsidieregeling waarin de hoogte van de subsidie wordt gekoppeld aan het aantal abonnees van een kunstuitleencentrum met een bovengrens van 50% subsidie in de personeelskosten van maximaal 2 formatieplaatsen. Deze subsidieregeling is gekoppeld aan vier kunstuitleencentra te weten die in Zwolle, Deventer, Enschede en Almelo. De aan het eind van de jaren '80 in Hengelo en Hardenberg opgestarte uitlenen vallen niet onder deze regeling. In de begroting 1992 is voor de uitvoering van de regeling een bedrag van f. 193.000,-- geraamd (zie ook onder beoordeling). Dit bedrag komt niet ten laste van de rijksbijdrage bevordering beeldende kunst.

Sedert 1985 ontvangt de SSOK tevens een subsidie in de kosten verband houdende met het verwerven van kunstwerken hetzij door huur hetzij door aankoop. Deze bijdrage is de periode 1985 - 1992 in verband met een explosieve stijging van het aantal abonnees opgelopen van f. 254.000,-- tot f. 374.000. Wij constateren momenteel overigens een zekere stabilisatie in die zin dat de grootste groei er uit lijkt te zijn. Onder de SSOK ressorteren, zoals aangegeven de kunstuitlenen in Enschede, Zwolle, Hengelo, Deventer, Almelo en Hardenberg. Gelet op een goede spreiding van de voorzieningen hebben wij de afgelopen jaren er wezenlijk aan bijgedragen dat uitlenen geopend konden worden in Hengelo en Hardenberg. De artistieke beoordeling van de aan te kopen werken was in het handen van de centra zelf. Het aandeel van Overijsselse kunstenaars bedroeg door de jaren heen 40 tot 50%.

Beoordeling

In verslagen, beleidsnota's en andere publikaties hebben wij regelmatig aangegeven dat de kunstuitleen in onze ogen een publieksvriendelijke doch tevens een kunstenaarsonvriendelijke instelling is. Het subsidiëren van de SSOK is een uitstekend instrument gebleken voor spreiding en publieksparticipatie. De huren die door de uitlenen aan kunstenaars worden betaald zijn echter dermate laag dat er van het subsidiëren van de SSOK weinig inkomensvormende impulsen voor kunstenaars uitgaan. In bestuurlijk overleg is van onze zijde diverse malen aangedrongen op het verhogen van de abonnementsprijzen dit ten gunste van de kunstenaars. Van substantiële verhogingen is in de afgelopen jaren echter nauwelijks sprake geweest. In het staten-

besluit bevordering beeldende kunst uit 1988 werd reeds de wens geuit om te komen tot een duidelijker subsidiesystematiek. Terzake hebben wij het advies ingewonnen van de provinciale accountantsdienst. Deze dienst heeft ons geadviseerd over te gaan tot het samenvoegen van beide subsidiestromen alsmede over te gaan op een vorm van budgetsubsiëring. Tevens heeft men aangegeven dat op grond van C.A.O. bepalingen de subsidie in de personeelskosten op basis van de vigerende regeling voor 1992 vastgesteld dient te worden op f. 225.000,--. Uit de inspraakreacties is ons duidelijk geworden dat ook de SSOK alsmede de vestiginggemeenten tot noodzaak om tot komen tot een duidelijker subsidie structuur onderkennen. Terzake is ons in overweging gegeven onderzoek te verrichten naar de mogelijkheden om de Overijsselse kunstuitleencentra op de wijze zoals dat in de provincie Gelderland het geval is te organiseren. Op deze suggestie komen wij in hoofdstuk IV nader terug.

II.4 Jonge kunstenaars

Beschrijving

Deze bestedingscategorie was alleen als zodanig opgenomen in het eerste, uit 1984 daterende statenbesluit. In de periode 1984 - 1986 werden ten laste van deze categorie diverse bestedingen gedaan. Omdat subsidies specifiek bestemd voor jonge kunstenaars zich moeilijk in een categorie lieten vangen werd in 1987 besloten deze bestedingscategorie te laten vervallen en werd tevens de intentie uitgesproken om jaarlijks tenminste 15% van de rijksbijdrage ten goede te laten komen aan jonge (Overijsselse) beeldende kunstenaars. Dit voornemen werd in daden omgezet middels subsidies aan individuele jonge kunstenaars in de beroeps- en presentatiekosten. Ook werd vele malen financieel geparticipeerd in projecten en manifestaties van jonge kunstenaars. Tenslotte kochten wij in het kader van het provinciale aankoopbeleid ook regelmatig werken aan van jonge kunstenaars.

Beoordeling

Exacte cijfers zijn niet bekend. Wel zijn wij er van overtuigd dat wij de afgelopen periode middels subsidies en ook middels beroepskostenvergoedingen een dermate goede aandacht aan de belangen van jonge kunstenaars hebben geschonken dat het streefpercentage van 15 ieder jaar ruimschoots is gehaald. In hoeverre specifieke aandacht voor jonge kunstenaars ook nu nog gewenst is vragen wij ons af. Uit onderzoeken is gebleken dat 80 tot 90% van de beroepsgroep het moeilijk heeft.

II.5 Aankopen provinciale kunstcollectie

Beschrijving

Hoewel het aankopen van beeldende kunst door provincie vanaf 1984 een bestedingsoptie was op grond van het in oktober van dat jaar vastgestelde statenbesluit, werd eerst in 1986 daadwerkelijk een start gemaakt met het uitbreiden van de provinciale kunstcollectie ten laste van de verkregen rijksbijdrage bevordering beeldende kunst. Overigens werden al sedert het begin van de jaren '70, op advies van de toenmalige adviescommissie Maaskant werken aangekocht ter versterking van de provinciale collectie. Vanaf 1986 is het aankoopbeleid echter in een stroomversnelling geraakt. Op initiatief en advies van de provinciale adviescommissie hebben wij vanaf 1986 ruim 400 kunstwerken aan de provinciale kunstcollectie kunnen toevoe-

gen. Voor de financiering hebben wij niet alleen de middelen zoals die ons in het kader van de rijksbijdrageregeling beschikbaar zijn gesteld aangewend, maar tevens gebruik gemaakt van autonome middelen die ons onder andere in verband met de aankoop van het pand Groot Wezenland (1985) en enkele interne verbouwingen van het provinciehuis ten dienste zijn gesteld. De provinciale kunstcollectie bestaat inmiddels uit 2000 werken. Vrijwel alle werken hebben een plaats gevonden in de officiële ruimten en kantoren van het provinciehuis. Regelmatig worden er uit de collectie tentoonstellingen samengesteld terwijl in toenemende mate werken uit de collectie door zowel nationale als internationale musea in tijdelijke bruikleen worden gevraagd.

Beoordeling

De bestedingen van de provincie op dit terrein hebben zonder twijfel een positieve invloed op het inkomen van beeldende kunstenaars. Het gaat hier immers om directe inkomensvorming. De artistieke toetsing van de werken was vanaf 1986 in handen van de provinciale adviescommissie beeldende kunst en wij menen dat de provinciale collectie op basis van deze adviezen op een verantwoorde wijze worden aangevuld. Zo ongeveer de helft van de aangekochte werken is vervaardigd door uit Overijssel afkomstige kunstenaars. De rijksbijdrage is in dit geval niet in de plaats gekomen van autonome bestedingen. Integendeel. De helft van de provinciale aankopen kwamen ten laste van autonome middelen. Gelet op het uitgangspunt om zoveel mogelijk inwoners van Overijssel in staat te stellen kennis te kunnen nemen van actuele uitingen van beeldende kunst zijn alle werken in principe voor een ieder te bezichtigen.

II.6 Incidentele activiteiten op het terrein van de beeldende kunst

Beschrijving

De bestedingscategorie incidentele activiteiten op het terrein van de beeldende kunst heeft zich in de loop der jaren ontwikkeld tot een soort verzamelpost voor de vele aanvragen die niet onder de andere bestedingscategorieën gebracht konden worden maar die gelet op de uitgangspunten van de diverse statenbesluiten in principe wel subsidiabel waren. Gedacht dient hierbij te worden aan kunstenaarsinitiatieven als grafische ateliers en groepsexposities en aan kunstmanifestaties, beeldenroutes danwel andersoortige tentoonstellingen. Vanaf 1988 werd bij het subsidiëren van deze activiteiten voorrang gegeven aan de activiteiten die plaatsvonden buiten de vijf grootste Overijsselse gemeenten. Dit vanwege het met deze gemeenten afgesloten convenant. Wel hebben wij geparticipeerd in enkele grootstedelijke activiteiten die naar onze mening van provinciaal dan wel landelijk belang waren. Ter beoordeling van de artistieke potentie van de projecten hebben wij steeds een beroep gedaan op provinciale adviescommissie beeldende kunst.

Beoordeling

De ten laste van deze bestedingscategorie gesubsidieerde projecten zijn voor het merendeel niet direct van invloed geweest op het inkomen van beeldende kunstenaars. Wel zijn wij van mening dat de mogelijkheden voor beeldende kunstenaars om zich zelfstandig een inkomen te verwerven door middel van dit soort subsidies worden vergroot. Daarnaast draagt het verlenen van subsidies voor kunstmanifestaties, tentoonstellingen en beelden-

routes bij tot de maatschappelijke acceptatie van de beeldende kunst. In het kader van deze bestedingscategorie hebben wij bij subsidiëring steeds voorrang gegeven aan projecten waarbij Overijsselse kunstenaars betrokken waren.

De ten laste van deze bestedingscategorie verstrekte subsidies komen in hoofdzaak ten goede aan Overijsselse beeldende kunstenaars.

II.7 Presentatie en promotie van beeldende kunst uit Overijssel

Beschrijving

Binnen het kader van het provinciale beeldende kunstbeleid hebben wij vanaf 1988 Overijsselse beeldende kunstenaars ondersteund bij de presentatie en promotie van hun produkten. Op jaarbasis was hiervoor een bedrag van f. 50.000,-- beschikbaar. Aanvankelijk verleenden wij individuele kunstenaars een subsidie van maximaal f. 1.250,-- in de kosten van presentatie en promotie. De laatste jaren hebben wij ons gericht op de ondersteuning van groepspresentaties en publikaties. Dit omdat de enorme stroom aan gelijk-luidende subsidie-aanvragen met name qua selectie niet beheersbaar bleek. Ook legde de regeling in de individuele vorm een zware claim op de administratieve capaciteit van de uitvoerende afdeling. De provinciale adviescommissie beeldende kunst heeft ons de afgelopen geadviseerd over de besteding van de presentatie- en promotiegelden.

Beoordeling

Gesteld kan worden dat de presentatie- en promotieregeling er toe bijgedragen heeft dat de mogelijkheden voor kunstenaars om zich zelfstandig een inkomen te verwerven zijn vergroot. Ook werd het publieksbereik vergroot. Zoals boven aangegeven bleek de regeling zowel in artistieke als in administratieve zin moeilijk te beheersen. Bovendien zijn wij de mening toegedaan dat de kosten van presentatie- en promotie feitelijk tot de beroepskosten van kunstenaars gerekend moeten worden (zie ook II.8).

II.8 Stimulering en ondersteuning van de produktie van beeldende kunst

Beschrijving

Omdat de maatregelen van de rijksoverheid onvoldoende mogelijkheden bieden voor het grootste deel van de Overijsselse beeldende kunstenaars besloten provinciale staten in 1988 een aanvullende toelageregeling specifiek voor de Overijsselse kunstenaars in het leven te roepen. Uit praktische overwegingen werd de uitvoering van de regeling in handen gegeven van het Voorzieningsfonds voor Kunstenaars (VVK) in Den Haag. In de periode 1988 - 1992 heeft het VVK jaarlijks voor een bedrag van f. 219.000,-- aan toelagen beschikbaar gesteld aan beeldende kunstenaars uit Overijssel. Op jaarbasis ontvingen gemiddeld zo'n 75 Overijsselse kunstenaars jaarlijks een toelage van f. 1.500,-- tot f. 3.750,-- op grond van deze regeling.

Beoordeling

Het behoeft geen nader betoog dat de regeling de afgelopen 5 jaren de afgelopen jaren de mogelijkheden voor kunstenaars om zich zelfstandig in een inkomen te voorzien heeft vergroot. De uitdrukkelijk getoetste professionaliteit diende als garantie voor de artistieke kwaliteit van het werk

van kunstenaars die een beroep deden op de regeling.

II.9 Bijdrage aan de vijf grootste Overijsselse gemeenten

Beschrijving

De vijf grootste Overijsselse gemeenten zijn in de afgelopen jaren direct bij de uitvoering van het beleid betrokken. Op grond van het statenbesluit bevordering beeldende kunst hebben wij in 1988 met de gemeentebesturen van Enschede, Zwolle, Hengelo, Deventer en Almelo een convenant beeldende kunst afgesloten. Door middel van dit convenant werd ondermeer afgesproken dat aan genoemde gemeenten jaarlijks een bijdrage gebaseerd op een bedrag van f. 1.-- per inwoner beschikbaar gesteld zou worden. De gemeenten spraken op hun beurt uit dat de te verkrijgen provinciale gelden geen negatieve invloed zouden hebben op de eigen bestedingen op het terrein van de beeldende kunst. Met deze afspraak anticipeerde Overijssel reeds in vroegtijdig stadium op het in 1990 afgesloten landelijke IPO/VNG convenant.

Beoordeling

Conform het gestelde in het desbetreffende statenbesluit hebben wij deze bestedingscategorie in 1990 geëvalueerd. Deze evaluatie is voorgelegd aan de vaste statencommissie van advies en bijstand voor welzijn, volksgezondheid en cultuur. Zowel door ons college als door de commissie is geconstateerd dat de overdracht aan zijn doel heeft beantwoord. De uitvoeringspraktijk van de afgelopen twee jaar geeft ons geen aanleiding deze mening te herzien. De gemeenten hebben de middelen met name aangewend ter versterking van stedelijke culturele infrastructuur, daarnaast hebben de gemeenten met de verkregen bijdragen een aantal op beeldende kunstenaars gerichte subsidieregelingen uitgevoerd.

II.10 Autonomo beleid vanaf 1984

Beschrijving

De invoering in 1984 van de rijksbijdrageregeling bevordering beeldende kunst betekende zoals beschreven een stimulans voor het provinciaal beeldende kunstbeleid. De beeldende kunst vormde echter geen nieuw beleids-terrein. Al vanaf het eind van de jaren zestig draagt de provincie wezenlijk bij in de exploitatie van het museumkasteel 't Nijenhuis te Wijhe. Daarnaast wordt jaarlijks een instandhoudingssubsidie verleend aan de stichting Culturele Raad Overijssel ten behoeve van ondermeer het Documentatiecentrum Moderne Beeldende Kunst en de Tentoonstellingsdienst Overijssel. Vanaf 1975 wordt jaarlijks een subsidie verleend aan de SSOK ten behoeve van personeelskosten. Zoals bekend is provincie eigenaar van een omvangrijke kunstcollectie. Aankopen ten behoeve van deze collectie worden voor ten minste de helft buiten de rijksbijdrage om gefinancierd. Structureel is hiervoor op jaarbasis een bedrag van f. 91.000.-- beschikbaar.

In het kader van de versterking van de culturele infrastructuur heeft Overijssel zich de laatste jaren sterk gemaakt voor de realisatie van presentatiepunten voor moderne beeldende kunst in de steden Deventer, Zwolle en Enschede. Het eerste presentatiepunt in de Bergkerk te Deventer draait inmiddels volop. Op de positie van de presentatiepunten wordt in de gelijktijdig met de concept versie van dit plan verschenen discussienota provinciaal museumbeleid nader ingegaan.

Beoordeling

Het deels op eigen middelen steunend aankoopbeleid van de provincie hebben wij reeds van evaluatieve opmerkingen voorzien. Ook het functioneren van de kunstuitleen is al aan de orde gekomen. Op de positie van de presentatiepunten voor moderne beeldende kunst wordt in de genoemde discussienota museumnota nader ingegaan. In het kader dit beleidsplan achten wij het tenslotte minder relevant om in te gaan op het - in onze ogen overigens goed draaiende - Documentatiecentrum voor beeldende kunst alsmede op de eveneens goed functionerende Tentoonstellingsdienst.

II.11 Provinciale adviescommissie beeldende kunst

Beschrijving

De minister heeft voor de besteding van de rijksbijdrage ondermeer als voorwaarde gesteld dat deze gelden bestemd dienen te worden voor kunst van voldoende artistieke kwaliteit. In december 1984 hebben wij een provinciale adviescommissie beeldende kunst ingesteld. Deze commissie heeft ons de afgelopen jaren in wisselende samenstellingen geadviseerd over verzoeken van derden om een provinciaal subsidie alsmede over onze eigen aankopen en opdrachten. Steeds hebben wij de artistieke adviezen van de commissie overgenomen. In de periode 1984 - 1987 functioneerde de commissie onder voorzitterschap van de heer J. Bremer, adjunct directeur van het Rijksmuseum Kröller - Muller. Sedert 1988 wordt de commissie voorgezeten door de heer J. Ritsema, burgemeester van de gemeente Bergen (NH).

Beoordeling

Blijvend stellen wij ons op het standpunt dat de overheid zich geen oordeel dient aan te meten over de kwaliteit van kunst. De beoordeling hiervan dient overgelaten te worden aan een onafhankelijke en terzake kundige instantie. Wij zijn van mening dat de provinciale adviescommissie ons in de afgelopen jaren op een ter zake kundige wijze heeft geadviseerd over het artistiek niveau van uitingen van beeldende kunst.

III. HERORIËNTATIE PROVINCIAAL BELEID

III.1. Noodzaak nieuwe beleidskeuzes

Door de in hoofdstuk I.2 geschetste landelijke ontwikkelingen tekent zich voor de komende jaren een hernieuwde taakverdeling in het beeldende kunstbeleid af. Deze hernieuwde taakverdeling maakt nieuwe beleidskeuzes, waarbij rekening wordt gehouden met de in hoofdstuk I.3 aangegeven hernieuwde rijksvoorwaarden, noodzakelijk. Ook de evaluatieve opmerkingen als gemaakt in het vorige hoofdstuk, dienen in onze ogen een rol te spelen bij de herijking van het beleid. In dit hoofdstuk wordt allereerst ingegaan op de positie van de provincie. Op basis van deze positiebepaling worden vervolgens de uitgangspunten voor het in de jaren 1993 - 1996 te voeren beeldende kunstbeleid geformuleerd.

III.2 Positie provincie

Voor de ontwikkeling van een levendig kunstklimaat achten wij het noodzakelijk dat de verschillende overheden hun eigen verantwoordelijkheid hebben. De verschillen in uitgangspunt en reikwijdte voorkomen een eenzijdigheid die bij een centralistisch beleid zouden kunnen ontstaan. Door een krachtig eigen beleid enerzijds en door onderlinge afstemming anderzijds kan een breed en divers bereik worden gerealiseerd. Wij staan derhalve met de minister een complementair kunstbeleid voor vanuit de verschillende overheidslagen waarmee vanuit een duidelijk eigen verantwoordelijkheid een veelzijdig maar ook samenhangend kunstbeleid kan worden gevoerd. Ons staat daarbij de volgende taakverdeling voor ogen:

- het rijk is primair verantwoordelijk voor de inkomenspositie van de beroepsgroep van beeldende kunstenaars en is mede verantwoordelijk voor nationale en internationale manifestaties op het gebied van de beeldende kunst;

- de provincie is in principe mede verantwoordelijk voor nationale, regionale en lokale manifestaties voor zover die binnen de grenzen van de provincie plaatsvinden. Extra aandacht zal daarbij besteed dienen te worden aan de manifestaties die plaatsvinden buiten de vijf Overijsselse convenantgemeenten Enschede, Zwolle, Hengelo, Deventer en Almelo. Daarnaast stimuleert de provincie de produktie van beeldende kunst door middel van aankopen en opdrachten en individuele subsidies gericht op een concrete beeldende kunstproduktie. Ook voor wat betreft de individuele subsidies richt de provincie zich met name op de kunstenaars woonachtig buiten de Overijsselse convenantgemeenten.

- de infrastructurele voorzieningen en lokaal georiënteerde activiteiten binnen de vijf grootste Overijsselse gemeenten rekenen wij in beginsel tot de gemeentelijke verantwoordelijkheid.

De positie van de provincie valt in deze taakverdeling te omschrijven als ondersteunend en stimulerend. Ondersteunend in de richting van de vijf convenantgemeenten en zowel ondersteunend als stimulerend in de richting van de overige 40 Overijsselse gemeenten.

III.3 Uitgangspunten nieuw beleid

Rekening houdende met de door de minister gestelde voorwaarden aan de rijksbijdrage en de daarmee samenhangende afspraken over de taakverdeling tussen de overheden, alsmede rekening houdende met de evaluatieve kanttekeningen in hoofdstuk II hebben wij onderstaande uitgangspunten geformuleerd voor het in de periode 1993 - 1996 te voeren beeldende kunstbeleid;

- a. de subsidie van de provincie dient ter bekostiging van voorzieningen in de provincie die ten doel hebben de mogelijkheden voor produktie, spreiding en afname van werken van beeldende kunst en vormgeving te bevorderen;
- b. de subsidie is bestemd voor beeldende kunst van een voldoende artistiek niveau;
- c. er wordt geen subsidie verleend ter bekostiging van tegemoetkomingen in beroepskosten van beeldende kunstenaars, voor welke kosten de mogelijkheid van een vergoeding openstaat bij het landelijke fonds voor beeldende kunst, bouwkunst en vormgeving te Amsterdam, tenzij de tegemoetkoming verleend wordt in de uitvoeringskosten van een bepaald project;
- d. het provinciaal beleid is gericht op de bevordering van de toegankelijkheid van beeldende kunst alsmede op vergroting van de mogelijkheden voor de bevolking in Overijssel om kennis te nemen van uitingen van beeldende kunst;
- e. de beeldende kunstenaars in Overijssel verdienen bijzondere aandacht;
- f. de werken van beeldende kunst die middels een subsidie worden verworven dienen op een openbaar toegankelijke plek tentoongesteld te worden.

Ter toelichting op deze uitgangspunten merken wij het volgende op;

De uitgangspunten a, b en c zijn gebaseerd op de voorwaarden die door het rijk aan de provincie worden gesteld. Met betrekking tot uitgangspunt d merken wij op dat wij het blijvend van belang achten dat de Overijsselse bevolking liefst in de directe omgeving kennis kan nemen van uitingen van beeldende kunst. Voor zover mogelijk zal bij de uitvoering van het beleid rekening worden gehouden met de belangen van de in Overijssel wonende en werkende beeldende kunstenaars. Wij zullen er naar streven om in ieder geval 70% van de verkregen middelen direct dan wel indirect ten goede te laten komen aan Overijsselse kunstenaars. Ten opzichte van de uitgangspunten zoals die in 1984 werden vastgesteld inzake de besteding van de rijksbijdrage zijn de uitgangspunten op een tweetal punten gewijzigd. Het uitgangspunt om de bijdrage aan zoveel mogelijk kunstenaars ten goede te laten komen hebben wij evenals het uitgangspunt van spreiding van gelden over de provincie laten vallen. Wij zijn van mening dat het gelet op de relatief beperkte omvang van de rijksbijdrage niet mogelijk is om beide uitgangspunten blijvend te hanteren. De schaarse middelen dienen uit rendementsoverwegingen gericht ingezet te worden.

IV. BESTEDING RIJKSBIJDRAGE IN DE PERIODE 1993 - 1996

IV.1 Keuzes

In dit hoofdstuk wordt op basis van hetgeen in de vorige hoofdstukken is beschreven in hoofdlijnen aangegeven hoe wij denken de in de periode 1993/1996 te verkrijgen rijksbijdragen, te besteden. Afzonderlijk zal aandacht worden besteed aan de positie van de provinciale adviescommissie beeldende kunst. Wij hebben gekozen voor de volgende bestedingsmogelijkheden:

1. Stimulering en ondersteuning gemeentelijk beeldende kunstbeleid in Enschede, Zwolle, Hengelo, Deventer en Almelo;
2. Stimulering en ondersteuning gemeentelijk beeldende kunstbeleid in de overige 40 Overijsselse gemeenten;
  - a. opdrachten op het terrein van beeldende kunst, uitsluitend te verrichten door de gemeentebesturen van de 40 niet-convenant-gemeenten;
  - b. projektsubsidies ten behoeve van activiteiten op het terrein van de beeldende kunst;
  - c. projektsubsidies bestemd voor beeldende kunstenaars uitsluitend afkomstig uit deze gemeenten;
3. Projektsubsidies ten behoeve van activiteiten op het terrein van de beeldende kunst met een bovenlokaal karakter;
4. Subsidie stichting samenwerkende Overijsselse kunstuitleencentra
  - a. kosten van het verwerven van beeldende kunst;
  - b. bijdrage in de exploitatiekosten;
5. Provinciale aankopen en opdrachten op het terrein van de beeldende kunst;
6. Kosten uitvoering.

Het moge duidelijk zijn dat het IPO/VNG convenant ons een nieuw kader heeft gedictieerd waarbij de financiële speelruimte danig is beperkt. Dit heeft ons genoodzaakt duidelijke keuzes te maken. Uit bovenstaande blijkt tevens dat wij hebben gekozen voor een beperkt aantal bestedingscategorieën. In onze ogen komt dit de overzichtelijkheid ten goede. Bij de keuze van de categorieën hebben wij ons laten leiden door de kernbegrippen ondersteuning, stimulering en vernieuwing.

Vanzelfsprekend zullen de in dit hoofdstuk voorgestelde bestedingsmogelijkheden na vaststelling door provinciale staten nader door ons worden uitgewerkt. Tevens is het ons voornemen om een brochure uit te geven met daarin relevante informatie over het provinciale beeldende kunstbeleid.

In vergelijking met het voorgaande statenbesluit mist u de bestedingscategorie aankopen en opdrachten door derden. Zoals in de evaluatieve schets reeds is aangegeven lijkt de regeling over het hoogtepunt heen te zijn. Deze conclusie, alsmede het gegeven van de beperkte financiële speelruimte is voor ons aanleiding om deze bestedingsoptie in de huidige vorm te laten vallen en slechts aan de 40 Overijsselse niet convenant gemeenten de mogelijkheid te bieden om zich kunst met een provinciaal subsidie te verwerven.

Ook de bestedingscategorieën incidentele activiteiten op het terrein van de

beeldende kunst, stimulering en ondersteuning van de produktie van beeldende kunst en presentatie en promotie van beeldende kunst uit Overijssel komen in de huidige vorm niet terug. De categorie incidentele activiteiten is opgenomen in de beide categorieën stimulering en ondersteuning gemeentelijk beeldende kunstbeleid alsmede in de categorie die gecreëerd is ten behoeve van bovenlokale projecten. Omdat het rijk de exclusieve verantwoordelijkheid claimt voor de beroepskostenvergoedingen achten wij het geen taak van de provincie om ook in de komende planperiode nog bijdragen in het kader van de regelingen stimulering en ondersteuning van de produktie van beeldende kunst en presentatie aan Overijsselse beeldende kunstenaars te verstrekken. Het fonds voor beeldende kunst, bouwkunst en vormgeving in Amsterdam is hiervoor per 1 januari 1993 de enig aangewezen instantie.

Ter bevordering van de samenhang zal in dit hoofdstuk tevens worden ingegaan op een aantal autonome bestedingen op het terrein van de beeldende kunst. Deze bestedingen zijn integraal opgenomen in de onderstaande bestedingscategorieën.

De beleidsvoornemens zoals wij die in het concept-plan hebben neergelegd met betrekking tot de ondersteuning van de in Overijssel gevestigde kunstuitleencentra hebben wij, mede op basis van de inspraakreacties, gewijzigd. Het is ons voornemen om op korte termijn een onderzoek te laten verrichten naar de mogelijkheden tot samenwerking en/of organisatorische integratie van de kunstuitleencentra te Deventer, Zwolle, Hengelo, Almelo, Enschede en Hardenberg die leiden tot vergroting van de efficiency alsmede tot verbetering van de kwaliteit van deze in Overijssel gevestigde uitleencentra. In afwachting van de onderzoeksresultaten zien wij, voor wat betreft het jaar 1993, af van de voorgenomen bezuinigingen op de subsidie in de verwervingskosten van de SSOK.

IV.2 Stimulering en ondersteuning gemeentelijk beeldende kunstbeleid in Enschede, Zwolle, Hengelo, Deventer en Almelo

Op basis van het IPO/VNG convenant ontvangen de vijf grootste Overijsselse gemeenten een bijdrage gebaseerd op een bedrag van f. 1,- per inwoner. Daarnaast zijn wij bereid de vijf grootste gemeenten op basis van een eenmaal per vier jaar in te dienen plan, een additionele bijdrage als aangegeven in het convenant toe te kennen. Wij zijn bereid, op uitdrukkelijk verzoek van de gemeentebesturen van Enschede, Zwolle, Hengelo, Deventer en Almelo, bij de toedeling van deze additionele middelen uit te gaan van een bedrag van f. 0,57 vermenigvuldigd met het inwonertal van iedere gemeente afzonderlijk.

In het genoemd beleidsplan dienen deze gemeenten in ieder geval een nader inzicht te verschaffen in het aantal lokale beeldende kunstenaars en de aanwezige infrastructuur op het terrein van de beeldende kunst. Ook dient globaal een inzicht te worden verschaft in de te verwachten activiteiten in de komende vier jaren. Wij komen op deze wijze volledig tegemoet aan hetgeen in het convenant tussen het IPO en de VNG is overeengekomen.

Wij achten het niet noodzakelijk om als provincie met de gemeentebesturen een Overijssels convenant af te sluiten. Dit gelet op het landelijke convenant. Wel zullen wij de voorwaarden zoals die door het rijk aan ons zijn gesteld met betrekking tot de besteding en de verantwoording ook aan de betreffende gemeenten stellen. Dit impliceert ondermeer dat wij van de vijf grootste gemeenten ieder jaar een zowel inhoudelijk als financieel

verslag inzake de besteding van middelen verwachten.

Uitgaande van het gegeven dat op het gemeentelijke niveau de meest directe contacten liggen met de beeldende kunstenaars hebben wij er alle vertrouwen in dat de middelen op een verantwoorde wijze zullen worden ingezet door de besturen van Enschede, Zwolle, Hengelo, Deventer en Hengelo. In 1990 constateerden wij reeds dat de overdracht van middelen ten behoeve van de beeldende kunst aan zijn doel heeft beantwoord. Met de provinciale middelen zijn gemeentelijke investeringen op het terrein van de beeldende kunst uitgelokt.

Streefbedrag periode 1993 - 1996 : vaste bijdrage : f. 449.307,--
 additioneel : 256.104,--
 afgerond totaal: f. 705.000,--

Specificatie per gemeente:

Gemeente - Inw. per 1/1/991	Vast bedrag per inw. f. 1,--	Additionele bijdrage per inw. f. 0,57
Enschede 146.509	f. 146.509,--	f. 83.510,--
Zwolle 95.474	95.474,--	54.420,--
Hengelo 76.371	76.371,--	43.532,--
Deventer 67.471	67.471,--	38.458,--
Almelo 63.382	63.382,--	36.128,--
Totaal 449.207	f. 449.207,--	f. 256.048,--

Recapitulatie:

Vast bedrag f. 449.207,--
 Additioneel 256.048,--

Afgerond totaal f. 705.000,--

In afwijking tot hetgeen vermeld in het concept-plan zien wij er vooralsnog vanaf de provinciale subsidie in de personeelskosten zoals die sedert het midden van de jaren zeventig verleent aan de SSOK over te hevelen naar de vijf grootste gemeenten en te verdisconteren in de directe geldstroom. Uit de inspraakreacties is ons gebleken dat effectuering van dit voornemen zou kunnen leiden tot problemen bij in ieder geval twee van de zes Overijsselse uitleencentra. In paragraaf IV.5 gaan wij hier nader op in.

**IV.3 Stimulering en ondersteuning gemeentelijk beeldende kunstbeleid
 40 overige Overijsselse gemeenten**

Wij achten het van belang dat ook in de overige Overijsselse gemeenten een actief en kwalitatief beeldende kunstbeleid wordt gevoerd. Uit de ervaringen opgedaan sedert 1984 is gebleken dat ook kleinere gemeenten bereid zijn te investeren in beeldende kunst. Wij zijn derhalve van mening dat wij ook in de komende planperiode de mogelijkheid moeten hebben om financieel te

participeren in initiatieven die buiten de vijf grootste Overijsselse gemeenten plaatsvinden. Om adequaat te kunnen inspringen op deze initiatieven achten wij het gewenst dat er een substantieel deel van de gedecentraliseerde gelden ten goede komt aan de 40 niet convenantgemeenten in Overijssel. Daarnaast willen wij ook een zekere verantwoordelijkheid op ons nemen als het gaat om de belangen van de in de niet convenantgemeenten woonachtige professionele beeldende kunstenaars. Wij zijn van mening dat deze belangen het meest gediend zijn met het creëren van een individuele projektsubsidieregeling voor deze groep van kunstenaars.

Teneinde een optimale flexibiliteit te waarborgen stellen wij voor om ter stimulering en ondersteuning van het gemeentelijk beeldende kunstbeleid in de 40 Overijsselse niet convenantgemeenten één bestedingscategorie in te stellen. Voor een provinciaal subsidie komen hierbij in onze ogen de volgende zaken in principe in aanmerking:

a. Opdrachten op het terrein van de beeldende kunst, uitsluitend te verrichten door de gemeentebesturen van de 40 kleinste Overijsselse gemeenten, komen in principe in aanmerking voor een provinciaal subsidie. Het subsidie bedraagt 50% van de kosten;

b. Manifestaties, tentoonstellingen en kunstenaarsinitiatieven voor zover die plaatsvinden in de betreffende gemeenten. De hoogte van de subsidie wordt gerelateerd aan het artistiek belang, de deelname van kunstenaars alsmede aan de eigen investeringen. De aanvragen behoeven niet persè door de gemeenten te worden ingediend;

c. Projektsubsidies ten behoeve van individuele professionele kunstenaars voor zover deze wonen en werken in de 40 Overijsselse niet-convenant gemeenten.

Ter toelichting merken wij het volgende op.

Eerder in dit beleidsplan hebben wij aangegeven dat wij de regeling aankopen en opdrachten door derden in de huidige vorm niet wensen voort te zetten. Wel zijn wij van mening dat aan de niet convenantgemeenten de mogelijkheid geboden moet worden om een subsidie te verkrijgen in de kosten van het verlenen van opdrachten aan beeldende kunstenaars. Wij denken hiermee de markt voor de groep van kunstenaars die in opdracht werken te vergroten. Wij vinden dit belangrijk omdat ons afnamebeleid zich in het verleden met name concentreerde op het doen dan wel het subsidiëren van aankopen op het terrein van de beeldende kunst. Vanzelfsprekend zullen wij een nadere regeling uitwerken. Het subsidie dient in onze ogen 50% van de kosten te bedragen.

Met betrekking tot de bestedingen als omschreven onder b merken wij op dat deze niet persè van een bovenlokaal belang behoeven te zijn. Het gaat terzake primair om het stimuleren en het ondersteunen van het beeldende kunstbeleid in de betreffende gemeente.

Met de optie als omschreven onder c aanvaarden wij een zekere verantwoordelijkheid voor de kunstenaars in deze gemeenten. Wat ons betreft had het terzake het meest voor de hand voor de hand gelegen om de regeling stimulering en ondersteuning van de produktie van beeldende kunst, zoals wij die vanaf 1988 via het VVK uitvoeren te continueren ten behoeve van

deze groep van beeldende kunstenaars. Een individueel subsidie kan, op basis van de rijksvoorwaarden, echter slechts verstrekt worden als de kunstenaar hiervoor een aanwijsbare en van te voren omschreven tegenprestatie levert. Wij hebben het VVK medio 1991 verzocht om op basis van deze nieuwe rijksvoorwaarden een hernieuwde regeling specifiek voor Overijssel op te stellen. Het VVK heeft gehoor gegeven aan ons verzoek en ons een nieuw model gepresenteerd. Dit model strookte in onze ogen echter niet met de gewijzigde rijksvoorwaarden.

Tegen deze achtergrond hebben wij ons beraden op andere mogelijkheden en gekozen voor een regeling individuele projektsubsidies. Ten laste van deze regeling kunnen individuele kunstenaars of kunstenaarscollectieven voor ontwerp en uitvoering van artistiek interessante projecten worden gehonoreerd. Het initiatief ligt bij de kunstenaar(s). Het van te voren - op artistieke potentie - beoordeelde project vormt de tegenprestatie. Het maximaal subsidie stellen wij vast op f. 7.500.-- per aanvraag.

Het VVK heeft ons zeer recent een nieuw voorstel gepresenteerd. Gelet op de uitstekende ervaringen die wij met het VVK hebben, willen wij onderzoeken in hoeverre dit nieuwe voorstel wel strookt met de rijksvoorwaarden. Indien wij op basis van dit onderzoek tot de conclusie komen dat het gewenst het VVK opnieuw bij de uitvoering van het beleid te betrekken zullen wij de vaste commissie van advies en bijstand voor welzijn, volksgezondheid en cultuur uit provinciale staten raadplegen.

In verband met het vooralsnog niet effectueren van de voorgenomen bezuiniging op de verwervingssubsidie van de SSOK hebben wij het streefbedrag voor deze categorie voor het jaar 1993 met een bedrag van f. 25.000.-- verlaagd ten opzichte van het bedrag als genoemd in het concept-plan.

Streefbedragen:

1993 : f. 275.0000,-- (i.v.m. uitstel bezuiniging op de subsidie in de verwervingskosten SSOK)
 1994 - 1996 : 300.0000,--

IV.4. Projektsubsidies ten behoeve van beeldende kunst activiteiten met een bovenlokaal karakter

Hoewel de geldstroom naar de gemeenten aanzienlijk is, zijn wij van mening dat er voor beeldende kunst activiteiten met een aantoonbaar bovenlokaal karakter die binnen de grenzen van onze provincie worden georganiseerd een extra subsidiemogelijkheid gecreëerd dient te worden. Wij verwachten dat de gemeenten de geldstromen, zoals omschreven in beide voorgaande paragrafen, vooral "breed" zullen inzetten ter versterking van de culturele infrastructuur. Hierdoor zouden grootschalige en ambitieuze ("diepte") activiteiten in de knel kunnen komen. Wij achten dit ongewenst en stellen voor om specifiek voor deze activiteiten een projektsubsidieregeling in het leven te roepen. Het rijk heeft aangegeven dat er door met name de provincies aandacht besteed moet worden aan de meer grootschalige activiteiten op het terrein van de beeldende kunst. Met deze subsidiemogelijkheid komen wij aan dit streven tegemoet.

Met betrekking tot de beoordeling van subsidieverzoeken zullen wij, met name voor wat betreft de artistieke potentie alsmede het daarmee samenhangende bovenlokale karakter van de activiteiten, het advies inwinnen van onafhankelijke deskundigen op het terrein van beeldende kunst. Aanvragen

kunnen zowel door de gemeenten zelf als door organisaties uit de gemeenten worden ingediend.

In verband met het vooralsnog niet effectueren van de voorgenomen bezuiniging op de verwervingssubsidie van de SSOK hebben wij het streefbedrag voor deze categorie voor het jaar 1993 met een bedrag van f. 25.000,-- verlaagd ten opzichte van het bedrag als genoemd in het concept-plan.

Streefbedragen:

1993 f. 75.000,-- (i.v.m. uitstel bezuiniging in de verwervingskosten SSOK)
1994 - 1996 100.000,--

IV.5 Subsidie stichting samenwerkende Overijsselse kunstuitleencentra (SSOK)

In de concept-versie van dit plan spraken wij de intentie uit om te komen tot een heldere taakverdeling tussen de diverse overheden voor wat betreft de instandhouding van de in onze provincie gevestigde kunstuitleencentra. Mede gelet op de in veel andere provincies gehanteerde taakverdeling kozen wij er aanvankelijk voor om de verantwoordelijkheid voor de instandhouding van de uitleencentra bij de gemeente van vestiging te leggen. Ons voornemen om de directe bijdrage aan de vijf grootste Overijsselse gemeenten daartoe te verhogen met een bedrag van f. 0,41 per inwoner stuitte echter op weerstand bij met name de SSOK. Effectuering van dit voornemen zou tot grote problemen leiden bij tenminste twee van de zes bij de SSOK aangesloten uitleencentra. Ook de voorgenomen bezuiniging van f. 74.500,-- op de verwervingskosten stuitte op grote weerstand bij de SSOK.

Wij hebben ons beraden over dit voornemen en - onverkort uitgaande van de wenselijkheid om te komen tot een heldere structuur - besloten een onderzoek te laten verrichten naar de mogelijkheden tot samenwerking en/of organisatorische integratie van de kunstuitleencentra te Deventer, Zwolle, Hengelo, Almelo, Enschede en Hardenberg die leiden tot vergroting van de efficiency alsmede tot de kwaliteit van deze in Overijssel gevestigde kunstuitleencentra. Wij gaan terzake uit van een gefaseerde aanpak van het onderzoek met als beoogd eindresultaat een uitgewerkt model en voorstel voor de implementatie van dat model. Het eindresultaat dient een helder beeld te geven van de juridische, financiële en personele consequenties die aan het ontwikkelde model verbonden zijn. Wij gaan er vanuit de onderzoeksresultaten medio mei 1993 te kunnen presenteren. Wij gaan er tevens vanuit dat de kunstuitleen met ingang van 1 januari 1994 op een andere en vooral betere wijze kan worden georganiseerd.

Zoals reeds aangegeven is het idee om het onderzoek te doen laten verrichten ontstaan in de periode van inspraak. Zowel van de zijde van de SSOK als van de zijde van de vestigingsgemeenten werd aangedrongen op het doen laten verrichten van een onderzoek. Tevens werd er op aangedrongen om in afwachting van de onderzoeksresultaten de voorgenomen bezuiniging op de verwervingskosten van f. 74.500,-- uit te stellen. Wij achten dit redelijk en zijn bereid om de voorgenomen bezuiniging eerst per 1 januari 1994 te effectueren. In verband hiermee stellen wij voor de streefbedragen voor het jaar 1993 voor de bestedingscategorieën stimulering en ondersteuning gemeentelijk beeldende kunstbeleid in de overige 40 gemeenten, projektsubsidies ten behoeve van activiteiten op het terrein van de beeldende kunst met een bovenlokaal karakter en provinciale aankopen en opdrachten op het

terrein van de beeldende kunst met f. 25.000,-- te verlagen.

Zoals wij onder II.3 reeds opmerkten dient de subsidie in de personeelskosten van de SSOK op grond van de vigerende regeling vastgesteld te worden op f. 225.000,-- (prijsniveau 1992). Op grond van het in februari 1992 door provinciale staten vastgestelde actie- en heroverwegingsplan is op dit bedrag echter een efficiency korting van 18,2% van toepassing waardoor de bijdrage in de personeelskosten voor de komende vier jaar vastgesteld dient te worden op maximaal f. 184.000,--. In afwachting van de resultaten van dit onderzoek achten wij het gewenst dat dit bedrag in 1993, conform de huidige situatie, wordt toegekend aan de SSOK. Van het voornemen om deze subsidiestroom te verdisconteren in de directe bijdrage aan de vijf grootste gemeenten zien wij dus, voor wat betreft het jaar 1993, af.

Streefbedrag verwervingskosten 1993	: f. 375.000,--
Streefbedrag verwervingskosten periode 1994 - 1996	: 300.000,--
Streefbedrag personeelskosten periode 1993 - 1996	: 184.000,--

IV.6 Provinciale aankopen en opdrachten op het terrein van de beeldende kunst

De provinciale kunstcollectie is door de omvang en samenstelling van een bijzondere betekenis geworden. Binnen Overijssel is het de belangrijkste collectie van hedendaagse beeldende kunst in openbaar bezit. Wij hebben ons met het aankoop- en opdrachtenbeleid vooral gericht op vernieuwende en museale uitingen van beeldende kunst en hebben ons hiermee onderscheiden van een groot deel van de markt. Uit een oogpunt van pluriformiteit en spreiding dient dit beleid in onze ogen voortgezet te worden.

Zoals geschreven is het steeds ons uitgangspunt geweest om te verzamelen in een museale context. De omvang en de kwaliteit van de collectie stelt bovendien steeds hogere eisen aan het beheer en de conservering. Wij willen de collectie op een verantwoorde wijze uitbreiden, beheren en conserveren. Wij stellen daarom voor de aankoopcommissie van het provinciaal museum Het Nijenhuis te Wijhe een belangrijke adviserende rol toe te kennen bij de besteding van het provinciale budget voor aankopen en opdrachten op het terrein van de beeldende kunst. Wij stellen ons tevens voor de beheerstaak van de provinciale collectie over te dragen aan dit museum. In de eveneens recent gepresenteerde discussienota museumbeleid wordt hier nader op in gegaan. Het aankoopbudget bedroeg de laatste jaren f. 182.000,-- waarbij de helft van het budget uit autonome middelen werd gefinancierd. Voor zover de financiële situatie dat toelaat streven wij derhalve na, ook in de toekomst, autonome provinciale middelen beschikbaar te stellen voor aankopen en opdrachten beeldende kunst.

Tenslotte willen wij in de komende jaren bezien in hoeverre er incidenteel mogelijkheden bestaan om in het kader van provinciale weg- en waterbouwprojecten opdrachten aan beeldende kunstenaars te verlenen. Terzake hebben wij de invoering van een zogeheten 1% regeling overwogen maar omdat niet ieder project geschikt is voor een aanvullende kunstzinnige toepassing achten wij de voorgestelde incidentele benadering meer voor de hand liggend.

In verband met het vooralsnog niet effectueren van de voorgenomen bezuiniging op de verwervingssubsidie van de SSOK hebben wij het streefbedrag voor

deze categorie voor het jaar 1993 met een bedrag van f. 25.000,-- verlaagd ten opzichte van het bedrag als genoemd in het concept-plan.

Streefbedrag 1993	:	uit rijksbijdrage	f. 72.000,--
		uit autonome middelen	97.000,--
		ten laste van weg- en waterbouwprojecten	P.M.
		TOTAAL	f. 169.000,--
Streefbedragen periode 1994 - 1996	:	uit rijksbijdrage	f. 97.000,--
		uit autonome middelen	97.000,--
		ten laste van weg- en waterbouwprojecten	P.M.
		TOTAAL	f. 194.000,--

IV. 7 Uitvoering werkzaamheden

Op grond van de rijksbijdrageregeling is het toegestaan dat wij 7% van de beschikbaar gestelde middelen, zijnde ruim f. 110.000,--, in rekening mogen brengen als uitvoeringskosten. Gelet op de ervaringen in voorgaande jaren zijn wij van mening dat met een bedrag van f. 68.000,-- kan worden volstaan.

Onder uitvoeringskosten moeten de kosten van extra ambtelijke inzet, adviescommissies, voorlichtingsmateriaal en dergelijke worden verstaan.

Streefbedrag: f. 68.000,--

IV.8 Provinciale adviescommissie beeldende kunst / artistieke toetsing

De voorwaarde dat de gelden slechts besteed mogen worden aan kunst van een voldoende artistiek niveau blijft onverminderd van kracht. In hoofdstuk II gaven wij reeds aan op het standpunt te staan dat de overheid zich geen oordeel dient aan te meten over de kwaliteit van kunst. Uit deze stellingname mag worden afgeleid dat wij ons ook in de komende periode, als het gaat om de beoordeling van kwaliteit van beeldende kunst, willen laten adviseren door een onafhankelijke commissie van deskundigen op het terrein van de beeldende kunst. De taak van de provinciale adviescommissie beeldende kunst zal bestaan uit:

- a. het adviseren van ons college over aanvragen die worden ingediend in het kader van de regeling projektsubsidies beeldende kunstactiviteiten van een bovenlokaal karakter;
- b. het adviseren van ons college over aanvragen die worden ingediend in het kader de bestedingscategorie stimulering en ondersteuning beeldende kunstbeleid in de 40 Overijsselse niet convenantgemeenten.

Omdat er sprake is van een beperkte adviestaak zijn wij van mening dat volstaan kan worden met een commissie, bestaande uit vijf leden te weten een voorzitter, 1 lid uit kunstenaarskringen binnen Overijssel, 1 lid uit kunstenaarskringen buiten Overijssel, 1 lid uit kunstkennerkringen binnen Overijssel alsmede 1 lid uit kunstkennerkringen buiten Overijssel. Het secretariaat van de commissie wordt gevoerd door de afdeling Cultuur en

Educatie van de hoofdgroep WEB. Vanwege de bekendheid met vele initiatieven in de provincie achten wij het gewenst dat een vertegenwoordiger van de stichting Culturele Raad Overijssel als waarnemer aan de commissie wordt toegevoegd.

Wij gaan er van uit dat de vijf grootste gemeenten en ook de kunstuitleen-centra zich voor wat betreft de beoordeling van de kwaliteit van kunst zich door onafhankelijke commissies van deskundigen laten bijstaan.

V. RECAPITULATIE / FINANCIËEL OVERZICHT

V.1 Overzicht bestedingscategorieën en streefbedragen

Bestedingscategorie:	Streefbedragen:	
	1993 f.	1994/1996 f.
1. Stimulering en ondersteuning gemeentelijk beeldende kunstbeleid in Enschede, Zwolle, Hengelo, Deventer en Almelo	705.000	705.000
2. Stimulering en ondersteuning gemeentelijk beeldende kunstbeleid in de overige 40 gemeenten		
a. opdrachten door gemeenten		
b. activiteiten		
c. projektsubsidies kunstenaars	275.000	300.000
3. Projektsubsidies t.b.v. bovenlokale activiteiten	75.000	100.000
4. Subsidie stichting samenwerkende Overijsselse kunstuitleencentra:		
a. kosten van het verwerven van beeldende kunst	375.000	300.000
b. bijdrage in de exploitatiekosten	184.000	184.000
5. Provinciale aankopen en opdrachten;		
uit autonome middelen;	97.000	97.000
ten laste van de rijksbijdrage;	72.000	97.000
	169.000	194.000
5. Kosten uitvoering	68.000	68.000
TOTAAL	1.851.000	1.851.000

V.II Financiering

Zoals in de inleiding reeds aangegeven zijn wij bij het opstellen van dit beleidsplan uitgegaan van de middelen die ons in kader van de rijksbijdrageregeling ten dienste gesteld zullen worden alsmede van (een deel van de) de autonome middelen die ten behoeve van het voeren van een beeldende kunstbeleid structureel in de provinciale begroting zijn geraamd. Uitvoering van dit plan heeft dan ook geen extra financiële consequenties.

Jaarlijkse kosten uitvoering beleidsplan
1993/1996

f. 1.851.000,--

Financiering:

1. Rijksbijdrage op basis van de rijks-
bijdrageregeling bevordering
beeldende kunst

f. 1.570.000,--

2. Ten laste van de provinciale
begroting:

-personeelskosten SSOK f. 184.000,--
-aankoopbudget 97.000,--

Totaal

f. 281.000,--

TOTAAL GENERAAL

f. 1.851.000,--

BIJLAGE

HOOFDPUNTEN REACTIES OP CONCEPT BELEIDSPLAN BEELDENDE KUNST 1993 - 1996 / STANDPUNT COLLEGE VAN GEDEPUTEERDE STATEN.

Een deel van de reacties is op schrift bij ons binnengekomen. Daarnaast hebben wij de afgelopen maanden overleg gevoerd met de meest betrokkenen te weten het Overijssels Overleg van Kunstenaarsorganisaties, een delegatie van de colleges van burgemeester en wethouders van de vijf grootste Overijsselse gemeenten, de Culturele Raad Overijssel en het Voorzieningsfonds voor Kunstenaars. Ook is het concept-beleidsplan aan de orde gesteld in het Bestuurlijk Overleg Specifiek Welzijn Overijssel (BOSWSO). Ook deze reacties zijn verwerkt in deze bijlage.

1. Kunstuitleen Zwolle / Stichting Samenwerkende Overijsselse Kunstuitleen- centra (SSOK)

1. Kunstuitleencentra zijn niet kunstenaarsonvriendelijk.
2. Voorgenomen bezuiniging op de verwervingskosten zijn niet acceptabel omdat het aantal abonnees nog altijd toeneemt. Van de aangegeven stabilisatie is geen sprake.
3. Decentralisatie van de subsidie in de personeelskosten naar de gemeenten is slechts acceptabel als deze subsidie wordt verhoogd in verband met de komst van uitleencentra in Hardenberg en Hengelo.
4. Er dient gestreefd te worden naar één Overijsselse kunstuitleen stichting, waarbij het model zoals dat in Gelderland wordt gehanteerd als voorbeeld zou kunnen dienen.

Standpunt G.S.:

1. Gebleken is dat de huurvergoedingen die kunstenaars ontvangen in ruil voor het in bruikleen geven van hun werk minimaal zijn en dat er derhalve van het subsidiëren van de kunstuitleencentra weinig inkomensvormende impulsen uitgaan. Deze conclusie heeft geleid tot de bedoelde kwalificatie.
2. In het beleidsplan wordt voorgesteld de aangekondigde bezuiniging, in afwachting van de resultaten van het onderzoek met één jaar op te schorten. In het concept-beleidsplan wordt gesproken van een zekere stabilisatie. Bedoeld is dat de grootste groei er uit is.
3. Toen in 1988 werd besloten om de subsidie in de verwervingskosten te verhogen ten gunste van nieuwe uitleencentra te Hardenberg en Hengelo is bepaald dat de gemeente van vestiging in principe zorg diende te dragen voor de exploitatiekosten. In het beleidsplan wordt overigens aangegeven dat de bedoelde decentralisatie in afwachting van de resultaten van het onderzoek wordt opgeschort.
4. In het beleidsplan wordt voorgesteld een onderzoek te verrichten naar de mogelijkheden om te komen tot nieuwe vormen van samenwerking en of organisatorische integratie van de in Overijssel gevestigde kunstuitleencentra.

2. Gemeentebesturen van Enschede, Zwolle, Hengelo, Deventer en Almelo

1. De gemeentebesturen van de vijf grootste Overijsselse gemeenten zijn de mening toegedaan dat de provincie de additionele bijdrage ongedifferentieerd dient te geven aan ieder van deze gemeenten afzonderlijk. Dit houdt in dat zowel Enschede, Zwolle, Hengelo, Deventer als Almelo een bijdrage dienen te ontvangen gebaseerd een bedrag van f. 1,57 per inwoner.
2. De gemeenten wensen niet ieder jaar een beleidsplan in te dienen.

Volstaan zou moeten worden met een vierjarenplan.

3. De gemeenten kunnen zich niet vinden in het voornemen van de provincie om in de bijdrage aan deze gemeenten een bedrag van f. 0,41 per inwoner op te nemen ten behoeve van de kunstuitleen. Dit gelet op de ongewenste effecten hiervan op met name de uitleencentra in Zwolle en Deventer.
4. De vijf grootste Overijsselse gemeenten zijn het niet eens met de voorgenomen bezuiniging op de verwervingskosten van de SSOK.
5. De gemeenten willen dat er onderzoek verricht wordt naar mogelijkheden om in Overijssel te komen tot een andere opzet van de kunstuitleen. Gedacht wordt hierbij aan het model zoals dat in Gelderland wordt gehanteerd.
6. De gemeenten zijn van mening dat de bestedingscategorieën Stimulering en ondersteuning gemeentelijk beeldende kunstbeleid in de 40 overige gemeenten samengevoegd moet worden met de bestedingscategorie project-subsidies ten behoeve van activiteiten op het terrein van de beeldende kunst met een bovenlokaal karakter.

Standpunt G.S.

1. Wij zijn bereid bij de toedeling van de zogeheten additionele middelen in principe uit te gaan van een bedrag van f. 0,57 per gemeente.
2. Wij kunnen instemmen met deze wens en hebben het plan in deze zin gewijzigd.
3. Genoemd voornemen wordt in afwachting van de resultaten van het reeds omschreven onderzoek in ieder geval met een jaar opgeschort.
4. Genoemd voornemen wordt in afwachting van de resultaten van het reeds omschreven onderzoek in ieder geval met een jaar opgeschort.
5. In het beleidsplan wordt voorgesteld een onderzoek te verrichten naar de mogelijkheden om te komen tot nieuwe vormen van samenwerking en/ of organisatorische integratie van de in Overijssel gevestigde kunstuitleencentra.
6. Geen reële optie. Van de rijksbijdrage komt reeds f. 705.000,-- direct ten goede aan de vijf grootste gemeenten. In dit bedrag zijn de gelden ten behoeve van de kunstuitleencentra niet verrekend. Het bedrag als geraamd voor de 40 kleinere gemeenten is meer dan nodig gelet op het aantal activiteiten dat in die gemeenten in de afgelopen jaren heeft plaatsgevonden.

3. Overijssels Overleg van Kunstenaarsorganisaties (OOK)

1. Het naar de vijf grootste Overijsselse gemeenten door te decentraliseren bedrag dient gebaseerd te worden op een bedrag van f. 1,-- per inwoner. De resterende f. 0,57 dient te worden toegevoegd aan een provinciaal danwel intergemeentelijk fonds, dat zich deels zal bezig houden met de verdeling van projectsubsidies aan Overijsselse kunstenaars en anderzijds zich zal gaan richten op het toekennen van subsidies voor activiteiten op het terrein van de beeldende kunst.
2. De kunstuitlenen zijn dermate kunstenaarsonvriendelijk dat een deel van de provinciale subsidies dient te worden overgeheveld naar het onder 1 omschreven fonds.

Standpunt G.S.

1. Op het gemeentelijke niveau liggen van oudsher de meest directe contacten met kunstenaars. Het ligt derhalve voor de hand om de grootste Overijsselse gemeenten direct te betrekken bij de uitvoering van het beleid. In een pril stadium is door ons afgetast in hoeverre er onder de convenantgemeenten de behoefte bestond om op intergemeentelijk,

danwel provinciaal niveau de behoefte bestond te komen tot een gezamenlijk produktie- of projectenfonds. Deze behoefte bleek niet te bestaan.

2. In het te verrichten onderzoek zal de relatie kunstenaar - kunst- uitleen aan de orde worden gesteld.

4. Culturele Raad Overijssel

1. Er is geen sprake van verzadiging daar waar het gaat om de zogeheten subsidie voor derden. Het budget zou zelfs verruimd moeten worden.
2. Het bedrag zoals dat is geraamd ten behoeve van de bovenlokale projecten is aan de lage kant.
3. Het beleid van de grote gemeenten dient niet alleen kwantitatief beoordeeld te worden maar ook kwalitatief.

Standpunt G.S.

1. Wij constateren de afgelopen jaren een teruggang in het aantal aanvragen. Daarnaast zijn het vaak dezelfde instellingen die aanvragen indienen. Dit is voor ons, binnen het beperkte financiële kader, de reden geweest om deze bestedingscategorie op een andere leest te schoeien.
2. Het IPO/VNG convenant heeft ons een nieuw kader gedictieerd waarbij de financiële speelruimte gering is. Bij de beoordeling van de aanvragen zal kritisch bekeken worden in hoeverre er daadwerkelijk sprake is van bovenlokale allure.
3. Wij achten de vijf grootste Overijsselse gemeenten heel wel in staat een kwalitatief beeldende kunstbeleid te voeren. Tegen deze achtergrond hebben wij besloten de bijdrage in principe ongedifferentieerd door te geven.

5. Gemeente Hasselt

1. De terugloop van aanvragen door "derden" heeft niet te maken met een zekere verzadiging maar is het gevolg van het feit dat de provinciale adviescommissie beeldende kunst zodanige criteria stelt met betrekking tot subsidiëring dat deze op geen enkele manier overeenkomen met de lokale behoeften en mogelijkheden.
2. Het laten vallen van het uitgangspunt van spreiding wordt betreurd.
3. Het bedrag van f. 300.000,-- dat is geraamd voor het beleid in de 40 niet convenant gemeenten is volstrekt onvoldoende.

Standpunt G.S.

1. Wij delen deze mening niet. De provinciale adviescommissie beeldende kunst heeft naar onze mening met name de laatste jaren haar kwaliteits criteria gerelateerd aan de omgeving waarin het te subsidiëren kunstwerk dient te functioneren.
2. Wij zijn van mening dat het gelet op de beperkte omvang van de rijksbijdrage niet mogelijk is het uitgangspunt van spreiding blijvend te hanteren. De schaarse middelen dienen uit rendementsoverwegingen gericht ingezet te worden.
3. Ook hier heeft de beperkte financiële speelruimte de omvang van het budget bepaald. Op basis van de opgedane ervaringen gaan wij er echter van uit dat wij met het genoemde budget qua omvang voldoende is om financieel bij te dragen in kwalitatieve activiteiten op op het terrein van beeldende kunst.

6. Gemeente Kampen

1. Het bedrag van f. 300.000 dat is geraamd voor het beleid in de 40 niet convenantgemeenten is volstrekt onvoldoende.
2. Gezien het grote aantal beeldende kunstenaars, de aanwezige infrastructuur en de vele activiteiten dient aan Kampen jaarlijks een bijdrage te worden toegekend gebaseerd op een bedrag van f. 1,57 per inwoner.

Standpunt G.S.

1. zie reactie op opmerking gemeente Hasselt (5.3)
2. In het beleidsplan wordt, conform het gestelde in het IPO/VNG convenant een strikte scheiding gehanteerd tussen de vijf grootste (convenant) gemeenten en de overige 40 Overijsselse gemeenten. Deze scheiding is niet per definitie onbillijk. Bij een breed scala aan kwalitatieve activiteiten op het terrein van de beeldende kunst zou een niet-convenant gemeente op jaarbasis voor een hoger bedrag dan de op de genoemde f. 1,57 inwoner gebaseerd bijdrage kunnen uitkomen. Gelet op het specifieke karakter van Kampen, met name als academiestad, zijn wij echter bereid met Kampen, binnen het kader van het beleidsplan afspraken te maken over de wijze waarop deze gemeente meer direct bij de uitvoering van het beleid betrokken kan worden.

7. Gemeente Diepenheim / Kunstvereniging Diepenheim

1. Diepenheim wil graag een vaste plaats in het beleidsplan en jaarlijks een structureel subsidie in de kosten van de te ondernemen activiteiten.

Standpunt G.S.

1. Gelet op het specifieke karakter van Diepenheim, als stedeke van Creativiteit, Kunst en Cultuur, zijn wij bereid met Diepenheim, binnen het kader van het beleidsplan afspraken te maken over de wijze waarop deze gemeente en met deze gemeente de Kunstvereniging meer direct bij de uitvoering van het beleid betrokken kan worden.

8. Voorzieningsfonds voor Kunstenaars (VVK)

1. Het VVK betreurt het ten zeerste dat in het concept-beleidsplan geen melding is gemaakt van een door het VVK geconcipieerd model in verband met de verstrekking van produktietoelagen. D.d. 15 oktober is door het VVK een nieuw model gepresenteerd.

Standpunt G.S.

1. In het beleidsplan wordt aangegeven dat wij het model van het VVK niet hebben opgenomen omdat het in onze ogen niet strookte met de rijksvoorwaarden. Het nieuwe plan zal op korte termijn worden beoordeeld. Indien daartoe aanleiding bestaat zal de commissie van advies en bijstand voor welzijn, volksgezondheid en cultuur worden geconsulteerd.

9. Gemeente Ambt Delden

De gemeente Ambt-Delden kan instemmen het concept-beleidsplan beeldende kunst 1993-1996.